

Βραδύτερον ὁ Schéele καταλιπὼν τὴν Στοκόλμην μετέβη εἰς Οὐψάλην, ὅπου ὁ Βέργγμαν ἐδίδασκεν ἐπιτυχῶς τὴν χημείαν. Ὁ Βέργγμαν, γεννηθεὶς ἐν Κετερναβέργγῃ τῆς Σουηδίας τὴν 9 Μαρτίου 1735, ἦτο εἰς τῶν προνομιούχων ἐκείνων ἀνδρῶν, οἵτινες ἀναδεικνύονται προάγοντες ὅλους τοὺς κλάδους τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων, συγκαταριθμεῖται δὲ καὶ αὐτὸς μεταξὺ τῶν μαρτύρων τῆς ἐργασίας. Ἡ ὑγεία αὐτοῦ ἦτο ἀνέκαθεν ἀδύνατος, ἐφθειρε δὲ αὐτὴν ἐντελῶς διὰ τοῦ κόπου. Κατὰ τὸ τεσσαρακοστὸν ἔνατον ἔτος αὐτοῦ θελήσας νὰ εἰσέλθῃ εἰς λέμβον, ἔπεσεν εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ μὴ δυνηθεὶς ν' ἀντιστῆ εἰς τὰς συνεπείας τοῦ κρουολογήματος τούτου, ἀπέθανε παθὼν δεινὸν πυρετόν.

Ὁ Schéele μεταβὰς εἰς Οὐψάλην εἶδε τὸν Βέργγμαν, ὅστις ἐκτιμῆσας τὴν ἀξίαν τοῦ φοιτητοῦ τῆς φαρμακευτικῆς καὶ γενόμενος προστάτης αὐτοῦ, ἐγνωστοποίησεν εἰς τὴν Εὐρώπην δλόκληρα τὰ σπουδαῖα ἔργα, δι' ὧν ἐπλούτισεν ἀλλεπαλλήλως τὴν ἐπιστήμην. Ἐν τούτοις ὁ Schéele, εὐτυχῶς ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ ἀνακαλύψεων, ἦτο ἀτυχέστατος εἰς ὅλας τοῦ βίου του τὰς περιπτώσεις. Ἐνῶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ διέπρεπεν ἐν Γαλλίᾳ, ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Γερμανίᾳ, ἦτο ἄγνωστον ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι. Ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας κατὰ τινα ἔξω τοῦ βασιλείου του περιήγησιν, ἀκούσας πολλὰκις ἀναφερόμενον τὸν Schéele ὡς χημικὸν ἔξοχον, ἀπεφάσισεν ἐπιστρέφω νὰ ἐπιδείξῃ τὴν ὑπόληψιν αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐπιστήμονα, ὅστις τοιαύτην περιεποιεῖ δόξαν εἰς τὸ ἔθνος του, διέταξε δὲ νὰ ἐγγραφῆ εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἱποποτῶν τοῦ τάγματός του. Ὁ ὑπουργὸς ἐθαύμασε βλέπων τὸ ὄνομα τοῦ Schéele ἐπὶ ἐγγράφου φέροντος τὴν ὑπογραφὴν τοῦ βασιλέως.

— Schéele ! Schéele ! ἔλαγε καθ' ἑαυτὸν, ποῖος ἄρα γε εἶναι αὐτός ;

Ἐν τούτοις ἡ διαταγὴ ἦτο ρητῆ. Ὁ Schéele ἐπαρσημορορήθη. Ἀλλὰ τίς θὰ τὸ πιστεύσῃ ; Ὁ λάβων τὸ παράσημον δὲν ἦτο ὁ περίφημος χημικὸς, ἀλλ' ἄλλος τις Schéele, ὃν μεγάλως ἐξέπληξεν ἡ ἀπροσδόκητος αὐτῆ ἀμοιβή.

Ὀλίγον χρόνον πρὸ τοῦ συμβεβηκότος τούτου, ὁ Schéele εἶχε μεταβῆ εἰς Kœpzing, ὅπως ζητήσῃ εἰς γάμον χήραν ἔχουσαν φαρμακεῖον καὶ τινα περιουσίαν. « Ἀλλ' ἐξετάσας τὰ πράγματα ἐκ τοῦ σύνεγγυς εὕρισκει ὅτι ἡ κληρονομία εἶναι κατὰχρως, καὶ ὅτι ἡ πτωχὴ χήρα δὲν ἔχει τίποτε. Ἀντὶ λοιπὸν ζωῆς ἡσύχου καὶ εὐπόρου, παρουσιάζεται βίος κοπιώδης καὶ πολυεργός. Ἀλλ' ὅμως ὁ Schéele δὲν ὀπισθοδρομεῖ καὶ ἀναδέχεται αὐτὸν ἄνευ δισταγμοῦ, φρονῶν ὅτι ὁ θεωρῶν ἑαυτὸν ἄξιον νὰ λάβῃ, πρέπει νὰ ἦναι ἔτοιμος καὶ νὰ δώσῃ. Ἀρχεται λοιπὸν ἐργαζόμενος καὶ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐξακολουθῶν τὰς ἐρεῦνας του, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ φαρμακεῖον αὐτοῦ ἐπιμελούμενος, μεταχειρίζεται ὅλας τοῦ καταστήματος τὰ

κέρδη πρὸς ἀπότισιν τῶν χρυσῶν. Ἐκ τῶν ἐξακοσίων λιβρῶν, ἃς κατ' ἔτος ἐκέειδαινε, προσδιορίζει τὰς ἑκατὸν διὰ τὰς προσωπικὰς αὐτοῦ ἀνάγκας, καὶ ἀφιεροῖ τὰ ἐπίλοιπα εἰς τὴν χημείαν, τὸ δ' ἐυτελὲς τοῦτο ποσὸν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἐρεῦνας, δι' ὧν ἔγινε περιφημος ».

Ἡ ἱκανότης τοῦ Schéele ἀνεπλήρου τὰ πάντα. Ἐχὼν ὀλίγα ἀποστακτικὰ σκεύη καὶ φιάλας καὶ κύστεις, ἐν αἷς ἐνέκλειε τὰ ἀέρια, ἐπέτυχε πλείστας σπουδαίας ἀνακαλύψεις, ὧν μία μόνη ἤθελε δοξάζει τὸν βίον ἐπιστήμονος. Ὅσάκις ἤπτετο οὐσίας τινὸς, κατώρθου πολύτιμον εὑρημα. Εἰς μίαν μόνην διατριβὴν περὶ τοῦ ὀξειδίου τοῦ μαγγανησίου καταδεικνύει τρία ἄγνωστα σώματα, τὸ μαγγανήσιον, τὸ χλωρίον καὶ τὴν βαρσίαν, καὶ ὑποδεικνύει τὴν ὑπερξίν τοῦ ὀξειδίου. Ὁ Schéele ἀνεκάλυψε πλῆθος νέων ὀξέων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναφερόμεν ὡς ἰδιαζόντως ὠφέλιμα τὸ τρυκικὸν ὀξύ, τὸ κιτρικὸν καὶ τὸ ταννικὸν.

« Ἐὰν θέλετε νὰ παρκαλοουθήσητε αὐτὸν εἰς ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐρεῦνας, λέγει ὁ κ. Dumas, ἀνάγκη εἶναι νὰ διέλθητε μετ' αὐτοῦ πάντα τῆς χημείας τὰ μέρη, τότε δὲ θέλετε θαυμάσει τὸ εὐκαμπτον τοῦ πνεύματός του, τὸ γόνιμον τῆς μεθόδου του, τὸ ἀσφαλὲς τῆς χειρὸς καὶ τὴν ἔκτακτον ὀξύνειαν, ἧτις ὀδηγεῖ αὐτὸν πάντοτε εἰς τὴν ἀλήθειαν. . . »

Ἀλλὰ καὶ ποῖος περὶ τὴν ἐργασίαν ζῆλος ! Ὁ πρόεδρος Βερλὺ καὶ ὁ Elhuyat ἐπισκεφθέντες αὐτὸν περὶ τὰ τέλη τοῦ βραχυχρονίου βίου του, εὖρον τὸν ἄνδρα, οὗ ἡ φήμη εἶχεν ἐλκύσει αὐτοὺς μακρόθεν καὶ πρὸς ὃν ἤρχοντο νὰ ἐκφράσωσι τὸ σέβας αὐτῶν, φέροντα ποδιὰν καὶ ἐργαζόμενον ἐν τῷ φαρμακείῳ του. Ἄμα μαθὼν τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκεψέως των ἐξηκολούθησε τὴν ἐργασίαν του μετὰ θαυμασίας ἀπλότητος.

Ὁ Schéele πληρώσας τὰ χροῆν τοῦ προκατόχου του ἤλπιζεν ἤδη νὰ γευθῆ τοὺς καρποὺς τῶν κόπων του καὶ ν' ἀποκατασταθῇ ἐντελῶς, νυμφευόμενος τὴν χήραν, ἧτις εἶχε ταῦτίσει τὴν τύχην της μετὰ τῆς ἰδικῆς του, ἀλλὰ αὐτὴν τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου του προσεβλήθη ὑπὸ ὀξέος πυρετοῦ, μετὰ τέσσαρας δὲ ἡμέρας ὁ ταπεινὸς καὶ ἔνδοξος Schéele ἀπεβίωσεν (22 Μαΐου 1784). Ἦτο τεσσαράκοντα τεσσαρῶν ἐτῶν.

ΕΛΙΖΑ Σ. ΣΟΤΣΟΥ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἐν ἔτει 1848 ἐπιτροπὴ γυναικῶν τοῦ λαοῦ ἀντιπροσωπευτικὴ ἐγένετο δεκτὴ ἐν τῷ Hôtel-de-Ville, ἐν Παρισίῳ, καὶ ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν Λαμαρτίνον.

— Πολίτα, εἶπε μία ἐξ αὐτῶν, πολλὰι γυναῖκες ἀπεφάσισαν νὰ στείλωσι πρὸς σὲ ἐπιτροπὴν, διὰ νὰ σοὶ ἐκφράσωσι τὸν θαυμασμόν, ὃν ἐνέπνευσας εἰς αὐτάς. Εἴμεθα πενήτηκοντα ἐδῶ, καὶ ἐν

Ἄλλ' ἐνῶ συνέβαινον ταῦτα, ὁ αὐτοκράτωρ περιέμενε τὸν ξένου του, ὃν μὴ βλέπων νὰ ἐπανεῖλθῃ ἤρχισε νὰ ἀνησυχῇ. Ἐπὶ τέλους διατάσσει νὰ πέμψωσιν εἰς ἀναζήτησίν του, οἱ καλλίτεροι δὲ τῆς ἀστυνομίας ἰχνηλάται ἐκπέμπονται εἰς τὰς συνοικίας τῆς Πετροπόλεως· ἀλλ' εἰς μάτην ἐρευνοῦσι πανταχοῦ· ὁ πρίγκηψ οὐδαμοῦ ἐφαίνετο. Τότε ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας διατάσσει νὰ ἐρευνηθῶσι εἰς ὅλους τοὺς νυκτερινούς σταθμούς, ἐν ἐνὶ δ' αὐτῶν ἀνακαλύπτουσι τὸν πρίγκηπα ῥογχαλίζοντα μακαρίως.

Ἄς φαντασθῇ τὴν ἑκάστον πόσον ἐγέλασεν ὁ αὐτοκράτωρ μαθὼν τὰ γενόμενα, ἐκ τῶν πρώτων δὲ καὶ ὁ πρίγκηψ αὐτὸς διεσκέδασε διὰ τὸ συμβάν. Ὅπως δὲ μὴ ἐκτεθῇ ἡ ἀξιοπρέπεια καὶ τὸ γόητρον τοῦ ἐπισήμου ξένου, φροντίς ἐλήφθη νὰ καλυφθῇ τὸ γεγονός καὶ μόνον πρὸ ὀλίγου ἤρχισε κυκλοφοροῦμενον εἰς τὰς αἰθούσας, ἕνεκα τῆς ἀδιακρισίας κυρίας τινός, εἰς ἣν τὸ εἶχον διηγηθῆ ἐπὶ τῷ ὄρει νὰ τὸ τηρήσῃ μυστικόν.

Ἀλλὰ μυστικὸν εἰμπορεῖ ποτε νὰ φυλάξῃ ἡ γυνή;

Ἐπινοητικοὶ κερδοσκόποι ἐν Ἑλβετία καὶ Τυρόλῳ ἐσκέφθησαν ὅτι, ὅταν εἰς ἐπιτεσπόμενοι τὰς χώρας ταύτας περιηγηταὶ φθάνωσι τὸ ἑσπέρας ἐξηνητημένοι ἐκ τοῦ καμάτου εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, μετὰ κόπου ἤθελον καθῆσθαι ἔμπροσθεν γραφείου ἵνα γράψωσιν εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ οἰκείους τὰς ἐντυπώσεις των. Αὐτὴν λοιπὸν τὴν περίστασιν οἱ τὸ κέρδος ἐν παντὶ διώκοντες εὗρον τρόπον νὰ ἐκμεταλλευθῶσι, προσφέροντες εἰς τοὺς περιηγητὰς ἀντὶ εὐλόγου τιμῆς δελτία ὡς τὰ ταχυδρομικά, ἐφ' ὧν ἀναγράφονται ἐν λεπτομερεῖα πᾶσαι αἱ συνήθειαι περιπέτειαι τῶν ἐπὶ τῶν ὄρων ἐκδρομῶν, ἀφίονται δὲ μόνον ὀλίγοι κεναὶ γραμμαεῖ ἵνα συμπληρώσῃ αὐτὰς ὁ ἐπιστέλλων.

Ἰδοὺ ὁ τύπος ἐνός τοιοῦτου δελτίου.

«Ἀπὸ ὕψους . . . ποδῶν ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης σὰς πέμπομεν ἀσπασμὸν ἐγκάρδιον. Διηνύσαμεν σήμερον ὁδὸν . . . λευγῶν, ὁ καιρὸς ἦτο . . . Νῦν ἀνακουφίζομεν τὰ κεκμηκότα μέλη μας ἀναπνέοντες τὸν καθαρὸν καὶ ῥωστικὸν ἀέρα τῶν πάγων, καὶ ἀποθαυμάζομεν τὸ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας ἐξελισσόμενον ἐξάισιον πανόραμα, ὅπερ φωτίζουσιν αἱ χρυσαῖ ἀκτίνες τοῦ μεγαλοπρεπέως δύοντος ἡλίου.

» Αὐριον σκοποῦμεν νὰ διευθυνθῶμεν πρὸς . . . ὅπου φροντίσατε νὰ μᾶς πέμψητε τὰς ἐπιστολάς σας.

» Ἀπείρους θερμοὺς ἀσπασμούς. Ἐν μεγάλῃ βίᾳ».

Ἡ ὀφθαλμικὴ ἀριθμὸς τῶν καθ' ὅλην τὴν γῆν ὁμιλουμένων γλωσσῶν ἀνέρχεται εἰς 2,523, ὁ δὲ τῶν θρησκείων, ὡς προσβέβουσι οἱ κάτοικοι αὐτῆς, εἰς 1,000 περίπου. Οἱ κάτοικοι ὑπερβαίνουν τὸ δισεκατομμύριον, ὁ δ' ἀριθμὸς τῶν ἀρρένων εἶνε ἴσος περίπου πρὸς τὸν τῶν θηλέων.

Τὸ τέταρτον τῶν παιδῶν ἀποθνήσκουσι πρὸ

τοῦ ἐβδόμου τῆς ἡλικίας ἔτους, τὸ ἡμισυ δὲ πρὸ τοῦ δεκάτου ἐβδόμου.

Ἐπὶ χιλίων ὑπάρχει εἰς ἑκατοντούτης, ἐπὶ ἑκατὸν δ' ἀνθρώπων ἕξ ἐξηκοντούταις καὶ εἰς ὀγδοηκοντούτης ἐπὶ πεντακοσίων.

Οἱ ἐτησίως ἀποθνήσκοντες εἶνε 33 περίπου ἑκατομμύρια, ἦτοι 69 κατὰ πᾶν λεπτὸν καὶ 1 κατὰ δευτερόλεπτον. Ἀλλὰ τοὺς θανάτους ἀντισταθμίζουσι περίπου αἱ γεννήσεις, ἄλλοτε μὲν ὀλίγον πλείοτεροι ἐκείνων, ἄλλοτε δ' ὀλιγώτεροι.

Εἰς ἀναγκαστικῆς.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἡ χρῆσις τοῦ τείου ὀσημέραι διαδίδεται καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἰδίᾳ ἐν Ἀθήναις, ὅπου πλείστοι οὐχὶ μόνον τὸ ἑσπέρας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ πρόγευμα αὐτῶν λαμβάνουσιν ἐν ἡ καὶ πλείοτερα κύπελλα αὐτοῦ. Εἶνε ὠφέλιμος ἢ οὐ ἢ ἕξις αὐτῆ; Εἰς τοῦτο ἐπιχειροῦμεν ν' ἀπαντήσωμεν.

Ἡ ἐνέργεια τοῦ τείου ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ εἶνε ἐν πολλοῖς ὁμοία πρὸς τὴν τοῦ καφέ. Ὡς ὁ καφὸς, ἔχει καὶ τὸ τείον ἰδιότητας δραστηρίως ἐρευνητικῆς, ἐπειδὴ δὲ λαμβάνεται πάντοτε ὡς ποτὸν θερμὸν ἐνεργεῖ ὡς διουρητικὸν καὶ διευκολύνει τὴν διαπνοήν. Ἐν Γαλλίᾳ θεωρεῖται κοινῶς ὡς φάρμακον κατὰ τῆς δυσπεψίας.

Ἡ κατάχρησις τοῦ τείου, ἐνῶ πρώτον ἐπιδρᾷ στυπτικῶς εἰς τὸν ἐντερικὸν σωλήνα, καταντᾷ τελευταῖον νὰ ἐπιφέρει σοβαρὰς παθήσεις τοῦ στομάχου· τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο καθ' ἑκάστην παρατηρεῖται ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ἰατρῶν, φαίνεται δὲ ὅτι δὲν προέρχεται μόνον ἐξ αὐτῆς τῆς οὐσίας τοῦ τείου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς θερμότητος, ἣν ἔχει τὸ ποτὸν, ὅταν εἰσέρχεται εἰς τὸν στόμαχον. Βέβαιον εἶνε ὅτι αἱ δυσπεψίαι καὶ αἱ χρόνιαι γαστρίτιδες ἐπιπολᾷζουσιν πολὺ μάλλον ἐν Ἀγγλίᾳ, Ὀλλανδίᾳ καὶ Ἀμερικῇ, ὅπου μεγάλη γίνεται χρῆσις τοῦ τείου, ἢ ἀλλαχοῦ.

Ἐσχάτως ὁ δόκτωρ Morton ἐδημοσίευσεν περὶ τοῦ τείου ἀξιοσημεῖωτον μελέτην ἧς παρατιθέμεθα ἐνταῦθα τὸ συμπέρασμα. «Τὸ τείον μετρίως λαμβανόμενον εἶνε ὠφέλιμον διεγερτικόν, οὐσία τονωτικῆ ἀξιόλογος· ἀλλ' ὅταν γίνεται κατάχρησις αὐτοῦ, δύναται νὰ ἐπιφέρει σοβαρώτατα ἄτοπα. Ἀξιοσημεῖωτον δὲ εἶνε ὅτι τὰ ἄτοπα ταῦτα θεωροῦνται ὡς προερχόμενα ἐκ δυσπεψίας, εἰς καταπολέμησιν δ' αὐτῶν γίνεται χρῆσις νέων δόσεων τείου, ὅπερ χειροτερεύει τὴν κατάστασιν τοῦ ἀσθενοῦς».

Συντόμως εἰπεῖν, ἡ ὑγιεινὴ διδασκαίη ὅτι τὸ τείον πρέπει νὰ λαμβάνεται μετὰ τὸ πρόγευμα, μεμιγμένον ἢ οὐ μετὰ γάλατος. Τὸ ἑσπέρας καλὸν εἶνε νὰ λαμβάνεται δύο ὥρας μετὰ τὸ δεῖπνον· δύο ἢ τρεῖς κύπελλα δὲν εἶνε πολλὰ, ἀλλ' εἶνε φρόνιμον νὰ μὴ ὑπερβαίνωμεν τὴν δόσιν ταύτην.

* *